

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8Cdo/100/2017
Identifikačné číslo spisu:	1414206735
Dátum vydania rozhodnutia:	29.11.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ladislav Górász
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1414206735.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G. T., bývajúceho v J., Q., v dovolacom konaní zastúpeného Advokátskou kanceláriou Mandzák a spol., s. r. o., so sídlom v Bratislave, Zámocká 5, IČO: 35 943 882, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Michal Mandzák, proti žalovaným 1/ Generali Poistovňa, a. s., so sídlom v Bratislave, Lamačská cesta 3/A, IČO: 35 709 332 a 2/ VOLKSWAGEN Finančné služby Slovensko s. r. o., so sídlom v Bratislave, Vajnorská 98, IČO: 31 341 438, o zaplatenie 7.216,74 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 16C/118/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2016 sp. zn. 4Co/322/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. septembra 2016 sp. zn. 4Co/322/2015 a rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 24. marca 2015 č. k. 16C/118/2014-78 z r u š u j e a vec vracia Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Žalobou zmenenou so súhlasom súdu žalobca sa domáhal „určovacieho petitu“ v znení: „Súd určuje, že odporca 1/ je povinný zaplatiť odporcovi 2/ istinu 7.216,74 EUR do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením odporcu 1/ zaniká v rozsahu plnenia povinnosť navrhovateľa plniť odporcovi 2/.“ Ako rozhodujúce skutočnosti uviedol, že 2. októbra 2009 uzavrel so žalovaným 2/ zmluvu o poskytnutí úveru na kúpu osobného motorového vozidla. Podmienkou poskytnutia úveru bolo tiež poistenie vozidla, čo aj urobil u žalovaného 1/ v deň uzavretia úverovej zmluvy, 2. októbra 2009. Podľa všeobecných zmluvných podmienok zmluvy o poskytnutí úveru (zmluvy o AutoKredite), ktoré boli prílohou a neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy, sa zaviazal, že uskutoční vinkuláciu prípadného poistného plnenia v prospech žalovaného 2/. Dňa 29. apríla 2013 bolo vozidlo odcudzené, v dôsledku čoho žalovaný 2/ určil predčasnú splatnosť úveru a vyzval ho na zaplatenie nesplatennej časti úveru, spolu so zmluvnou pokutou, vo výške 7 216,74 eur s tým, že pokiaľ bol predmet financovania poistený, suma pohľadávky bude znížená o očakávané poistné plnenie. Žalovaný 1/ ale škodovú udalosť odložil bez poskytnutia poistného plnenia dôvodiac, že „na vozidle bol vykonaný neoprávnený zásah s výrobnými číslami vozidla“. K zníženiu pohľadávky žalovaného 2/ z predčasnej splatnosti úveru poistným plnením žalovaného 1/ teda nedošlo. Tvrdil, že neposkytnutím (nevinkulovaním) poistného

plnenia žalovaným 1/ žalovanému 2/ mu vznikla „škoda“.

2. Okresný súd Bratislava IV rozsudkom z 24. marca 2015 č. k. 16C/118/2014-78 žalobu zamietol. Rozhodol tak majúť za to, že žalobca nie je v konaní aktívne legitimovaný. Nie je totiž vlastníkom poisteného motorového vozidla; tým je žalovaný 2/. Podľa súdu prvej inštancie je petit žaloby, ktorým žalobca „pre seba nič nežiada“ a „ani z neho nič pre neho nevyplýva podľa § 80 O. s. p. a ani z hmotnoprávneho predpisu“, aj zmätočný.

3. Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. septembra 2016 sp. zn. 4Co/322/2015 potvrdil odvolaním žalobcu napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie majúť za to, že je vecne správny. V odôvodnení uviedol, že v posudzovanej veci nie je opodstatnený odvolací dôvod, že napadnuté rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, a že je nepreskúmateľné z dôvodu, že sa súd prvej inštancie v odôvodnení nezaoberal jeho naliehavým právnym záujmom na žalobou požadovanom určení. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení je základnou podmienkou procesnej prípustnosti určovacej žaloby. V posudzovanej veci ale žalobca nepodal určovaciu žalobu, ale žalobu na plnenie, a preto nebol dôvod skúmať jeho naliehavý právny záujem. V celom rozsahu sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca nie je v spore vecne aktívne legitimovaný. Žalobou sa totiž domáha uloženia povinnosti žalovanému 1/ plniť žalovanému 2/, sám sa od žalovaných ničoho nedomáha. Právo na poistné plnenie voči poisťovateľovi, v danej veci žalovanému 1/, je právom vlastníka poistenej veci, v danej veci žalovaného 2/. Do obsahu tohto právneho vzťahu nezasahuje vzťah medzi žalobcom a žalovaným 2/ vyplývajúci zo zmluvy o úvere. Z právneho vzťahu založeného poistnou zmluvou, ale ani z iného právneho vzťahu medzi žalobcom, ako poisťníkom, a žalovaným 1/, ako poisťovateľom motorového vozidla vo vlastníctve žalovaného 2/, nevyplýva právo žalobcu domáhať sa voči žalovanému 1/, poisťovateľovi, aby plnil poškodenému, žalovanému 2/.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalobca podal dovolanie. Uviedol, že podľa jeho názoru je dovolanie v danej veci prípustné podľa § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. b/ zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Vádu konania zakladajúcu prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP vidí žalobca v nedostatočnom a nepresvedčivom odôvodnení napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa náležite nevyrovnal s jeho námietkami o neúplnom zistení skutkového stavu, nevykonaní navrhovaných dôkazov a vecnej nesprávnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Týmto postupom odvolací súd zasiahol do jeho práva na spravodlivé súdne konanie. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením veci žalobca namietal, že ani odvolací súd a ani súd prvej inštancie sa nezaoberali jeho naliehavým právnym záujmom na požadovanom určení a nesprávne právne posúdili otázku jeho aktívnej vecnej legitimácie. Okrem iného dôvodil tým, že „žalobou s určovacím návrhom sledoval eliminovanie stavu ohrozenia jeho práva a neistoty v právnom vzťahu voči žalovanému 1/ ako poisťovní, ktorá po riadnom a náležitom prešetrení poistnej udalosti (krádeže motorového vozidla) mala plniť poistné plnenie žalovanému 2/ ako poskytovateľovi úveru a veriteľovi, ktorého pohľadávka voči žalobcovi z dôvodu predčasnej splatnosti úveru mala byť znížená práve o legitímne očakávané poistné plnenie vyplatené žalovaným 1/ [...] pričom plnením žalovaného 1/ by zanikla v rozsahu poskytnutého poistného plnenia povinnosť žalobcu plniť žalovanému 2/ z dôvodu predčasnej splatnosti úveru, t. j. práve týmto postupom by sa eliminoval stav ohrozenia a neistoty žalobcu v právnom vzťahu voči žalovanému 2/, pričom k zodpovedajúcej náprave žalobca nemohol dospieť iným spôsobom. [...] V napadnutom rozsudku chýbajú argumenty odvolacieho súdu, ktorými by posúdil naliehavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení, ktoré podľa názoru žalobcu je spôsobilé odstrániť spornosť žalobcovho práva, ako aj neistotu žalobcu v jeho právnom vzťahu voči žalovanému 1/ i voči žalovanému 2/. Odvolací súd sa stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý sa naliehavým právnym záujmom žalobcu nezaoberal, čo spôsobilo základnú vadu konania, od ktorej sa potom odvíjajú ďalšie vady spočívajúce v nesprávnych skutkových a právnych záveroch uvedených v napadnutom rozhodnutí. Bez relevantného odôvodnenia je napadnuté potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu, ako i zamietajúce rozhodnutie súdu prvej inštancie, nepreskúmateľné.“

5. Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie žalobcu ako nedôvodné v celom rozsahu zamietnuť.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej

neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

7. Žalobca vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania predovšetkým z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, teda z vady spočívajúcej v tom, že súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca vidí túto vadu v nedostatočnom a nepresvedčivom odôvodnení napadnutého rozhodnutia, keď odvolací súd sa riadne nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou neúplného zisteného skutkového stavu veci, v nevykonaní ním navrhnutých dôkazov a naostatok v samotnej vecnej nesprávnosti napadnutého rozhodnutia.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. Dovolací súd v súvislosti s námietkou nedostatočného odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch inštancií odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016 (dovolanie bolo podané 23. januára 2017), ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

12. Podľa dovolacieho súdu sú súdmi nižších stupňov prijaté právne závery primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 387 ods. 1 a 2 CSP. Otázka, či sú tieto právne závery aj správne, je predmetom iného dovolacieho prieskumu (k tomu pozri nižšie body 16. a nasl.).

13. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení strany (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Ani po novej právnej úprave civilného sporového (mimosporového) konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nevykonanie všetkých

navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. Naostatok dovolací súd poznamenáva, že vzhľadom na vyššie uvedený jasne a zrozumiteľne odôvodnený záver súdov o nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu (pri skúmaní prípustnosti dovolania žalobcu podľa § 420 písm. f/ CSP predmetom dovolacieho prieskumu nebola zatiaľ otázka, či je správne aj právne posúdenie tejto otázky odvolacím súdom; k tomu pozri nižšie body 16. a nasl.), žalobcom navrhnuté dokazovanie (vyžiadaním osvedčenia o evidencii vozidla s uvedením všetkých zmien v jeho vlastníctve, vyžiadaním kompletnej spisovej dokumentácie týkajúcej sa šetrenia okolností odcudzenia vozidla a listín žalovaného 1/ týkajúcich sa poistenia vozidla) na preukázanie, či žalovaný 1/ dôvodne odmietol poskytnúť poistné plnenie žalovanému 2/, by bolo nadbytočné, pretože by nemalo relevanciu pre právny záver odvolacieho súdu o nedostatku aktívnej vecnej legitímácie žalobcu v konaní o žalobe o splnení povinnosti žalovaným 1/.

14. Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd a rovnako súd prvej inštancie neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15. Majúc na zreteli vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že žalobca neopodstatnene vytýka súdom, že nesprávnym procesným postupom mu znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16. Žalobca ale odôvodňuje dovolanie aj tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení.

17. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016 a 6 Cdo 113/2017).

18. Rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci záviselo od vyriešenia právnej otázky, či žalobca má aktívnu vecnú legitímáciu v konaní o žalobe, ktorou žalobca požaduje od súdu, aby rozhodol tak, že „odporca 1/ je povinný zaplatiť odporcovi 2/ istinu 7.216,74 EUR do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením odporcu 1/ zaniká v rozsahu plnenia povinnosť navrhovateľa plniť odporcovi 2/“. Z obsahu takto koncipovanej žaloby aj podľa názoru dovolacieho súdu, súladného so záverom odvolacieho súdu, ide o žalobu, ktorou sa žalobca domáha, aby súd rozhodol o splnení povinnosti žalovaným 1/ žalovanému 2/ (s tým, že splnenie povinnosti bude mať dopad na právne postavenie žalobcu), nie o žalobu, ktorou sa požaduje, aby súd rozhodol o určení, či tu právo je alebo nie je (porovnaj napr. R 115/1967).

19. Takto vymedzená právna otázka (v okolnostiach prípadu azda pomerne jedinečná), spôsob vyriešenia ktorej odvolacím súdom je žalobcom v dovolaní namietaná, nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte vyriešená, čo zakladá prípustnosť dovolania žalobcu podľa § 420 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. Vecne legitimovaný je ten, o právach alebo povinnostiach ktorého v spore ide. Je to stav vyplývajúci z hmotného práva, podľa ktorého strana je subjektom práva (povinnosti), ktoré je predmetom sporu. V dvojstranných právnych vzťahoch, v ktorých sporové strany stoja so svojimi návrhmi proti sebe, ide o vecnú legitímáciu aktívnu (na strane žalobcu) alebo pasívnu (na strane žalovaného).

21. Odvolací súd pri riešení otázky aktívnej vecnej legitímácie žalobcu dospel k záveru, že žalobca nie je nositeľom tohto základného predpokladu toho, aby sa o jeho žalobe ďalej konalo. Argumentuje, že žalobca sa od žalovaných ničoho nedomáha. Nárok na poistné plnenie voči poisťovateľovi, žalovanému 1/, je nárokom poisteného vlastníka poistenej veci, teda žalovaného 2/. Do obsahu tohto právneho vzťahu sa nepremiatajú právne vzťahy založené zmluvou o úvere. Z právneho vzťahu založeného poistnou zmluvou, ale ani z iného právneho vzťahu medzi žalobcom, ako poisťníkom, a žalovaným 1/, ako poisťovateľom motorového vozidla vo vlastníctve žalovaného 2/, nevyplýva právo žalobcu domáhať sa voči žalovanému 1/, poisťovateľovi, aby plnil poškodenému, žalovanému 2/. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd už nepovažoval za potrebné skúmať, či odmietnutie poistného plnenia žalovaným 1/ žalovanému 2/ bolo dôvodné. Dovolací súd v okolnostiach prípadu nepovažuje tieto právne

závery za správne.

22. Pôvodnou žalobu podanou proti poisťovni (teraz žalovaný 1/) žalobca sa domáhal plnenia pre seba, v priebehu sporu ale so súhlasom súdu prvej inštancie žalobu zmenil a požadoval, aby pôvodnému žalovanému (poisťovni) bola uložená povinnosť plniť leasingovej spoločnosti, pristúpenie ktorej do konania navrhol v návrhu na zmenu žaloby. Návrh na pripustenie pristúpenia ďalšieho subjektu do sporu a zmenu žaloby odôvodnil tým, že podľa všeobecných zmluvných podmienok vinkuloval poistné plnenie v prospech leasingovej spoločnosti. Podľa oznámenia tejto spoločnosti mala byť pohľadávka vyplývajúca z predčasnej splatnosti úveru z dôvodu krádeže predmetu financovania znížená o očakávané poistné plnenie.

23. Z prednesov žalobcu v spore (z jeho procesného útoku), a z ostatne uvedeného oznámenia leasingovej spoločnosti, podľa ktorého záväzok žalobcu bude znížený o prípadné poistné plnenie, vyplýva, že (zmenenú) žalobu podal nie v záujme leasingovej spoločnosti, ale predovšetkým preto, že chcel zabezpečiť svoj záujem spočívajúci v tom, že poistným plnením žalovaného 1/ žalovanému 2/ sa zníži jeho záväzok z predčasnej splatnosti úveru.

24. Je síce pravda, že podľa § 797 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo na plnenie zo zmluvy, keďže nie je v zákone alebo v poistných podmienkach ustanovené inak, má ten, na ktorého majetok sa poistenie vzťahuje (poistený), v danom prípade teda leasingová spoločnosť, na ktorú bolo prevedené vlastnícke právo k motorovému vozidlu zmluvou o zabezpečovacom prevode vlastníckeho práva, a nie žalobca (poistník), nemožno však nepriznať právnu relevanciu tomu, že žalobca do zmluvného vzťahu založeného poistnou zmluvou vstúpil ako subjekt, ktorého právne a ekonomické záujmy sú prostredníctvom tejto poistnej zmluvy významne ovplyvnené. Bol platiteľom poistného (§ 796 ods. 1 Občianskeho zákonníka) a nositeľom všetkých negatívnych právnych následkov vzniku predčasnej splatnosti poskytnutého úveru, včítane povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu. Proklamácia leasingovej spoločnosti o znížení pohľadávky vzniknutej predčasnou splatnosťou úveru o očakávané poistné plnenie bez jej agility pri vymáhaní poistného plnenia pre žalobcu nemá žiadny právny význam.

25. Ak by žalobca nemal možnosť domáhať sa splnenia záväzku poisťovňou v prospech leasingovej spoločnosti, nemal by objektívne možnosť ovplyvniť, či poisťovňa svoj záväzok z poistnej zmluvy splní, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť (poistná udalosť). Podľa výkladu odvolacieho súdu žalobca by nemal k dispozícii iný právny prostriedok, prostredníctvom ktorého by mohol účinne brániť svoje práva dotknuté správaním žalovaných (u žalovaného 1/ odmietnutím poistného plnenia a u žalovaného 2/ nevôľou právne náročnejšou cestou sa domáhať poistného plnenia od poisťovne, keď splnenie svojej pohľadávky vzniknutej v dôsledku predčasnej splatnosti úveru, spolu so zmluvnou pokutou, môže bez nutnosti použitia komplikovanejšieho procesného útoku vymáhať od žalobcu). Takýto výklad by umožnil vylúčiť možnosť súdneho prieskumu opodstatnenosti odmietnutia poistného plnenia.

26. Zákon podanie žaloby o splnení povinnosti v prospech tretej osoby, resp. formuláciu žalobných petítov, podľa ktorej má byť žalovaným plnené tretej osobe, osobe odlišnej od žalovaného, výslovne nevylučuje. Napr. ustanovenie § 530 ods. 1 Občianskeho zákonníka umožňuje, aby postupca na žiadosť postupníka vymáhal postúpený nárok vo svojom mene na účet postupníka.

27. Výklad právneho predpisu nesmie obmedzovať, resp. brániť v reálnom uplatnení základného práva. Medzera v právnej úprave nemôže mať za následok porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného v ústave. V takomto prípade je potrebné použiť taký výklad, ktorý by základné právo nielenže neporušoval, ale naopak, garantoval (II. ÚS 31/04).

28. V prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, je potrebné uprednostniť ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických osôb alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd.“ (II. ÚS 148/06, IV. ÚS 186/07). Súd pri posudzovaní konkrétnych prípadov nesmie opomínať, že prijaté riešenie (rozhodnutie) musí byť akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (IV. ÚS 1/07, IV. ÚS 75/08, I. ÚS 57/07, I. ÚS 82/07, IV. ÚS 182/07).

29. Podľa Čl. 2 ods. 1 a 2 CSP (základné princípy) ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty.

Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo.

30. Podľa Čl. 4 ods. 1 a 2 CSP (základné princípy) ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci. Ak takého ustanovenia niet, súd prejedná a rozhodne právnu vec podľa normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom, a to s prihliadnutím na princípy všeobecnej spravodlivosti a princípy, na ktorých spočíva tento zákon, tak, aby výsledkom bolo rozumné usporiadanie procesných vzťahov zohľadňujúce stav a poznatky právnej vedy a ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít.

31. Dovolací súd vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel k záveru, že odvolací súd právnu otázku, od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie, vyriešil nesprávne a dovolanie žalobcu je teda dôvodné. Dovolací súd preto napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie.

32. Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP).

33. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 454 ods. 3 CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.